

Træsnit efter Tegning af L. FRÖLICH, skaaret af H. BALTZER DAHL.

FEM DANSKE BOGKUNSTNERE

DANSK Illustrationskunst har endnu en samlet Oversigt tilgode. Jo længer det varer, inden dette lille Felt af vor nationale Virksomhed finder sin Skildrer, jo vanskeligere vil det blive at samle Materialet. Der er allerede gaaet meget tilgrunde. Mange af de gamle Træsnit er opslidte og Chemitypierne ædt op af Oxyd; andre, som det var af Interesse at optrykke med de originale Stokke, er ikke mere til at opspore. Man vil i mange Tilfælde blive nødt til at gengive Træsnittene i fotografiske Ætsninger, hvilket ikke altid er heldigt, allermindst hvor man kun har ringe Aftryk af de gamle Stokke at holde sig til.

»Bogvennen« har i Aarenes Løb indeholdt flere smaa Bidrag til Træsnittets og Illustrationens Historie i Danmark. Nogle af disse er fremkomne ved Omtalen af afdøde Træskjærere, men det største Arbejde af denne Slags var PIETRO KROHNS: »Fortegnelse over Lorens Frølichs Illustrationer, Raderinger m. m.«, der var Hovedindholdet af »Bogvennen« for 1898—99, som omdeltes i Oktober 1900 i Anledning af Kunstnerens firsindstyveaarige Fødselsdag. Da vi nu — efter i nogle Aar at have udgivet, andre Ting — atter udsender en Bogven, vil det være sømmeligt at omtale de fem Kunstnere, der i den mellemliggende Tid er døde, og som alle har Lod og Del i det, vi her i Landet ejer af Bogkunst.

LORENS FRØLICH

1820—1908

hører til vore ældste Illustratører i moderne Forstand. Sammen med LUNDBYE og P. C. SKOVGAARD tegnede han sidst i Trediverne og først i Fyrerne en Række Smaabilleder, der udførtes i Træsnit af FLINCH og hans Elever. For hans senere store og rige Virksomhed er der gjort Rede i den ovennævnte Fortegnelse, i hvilken der ogsaa findes mange Gengivelser af hans tegnede og raderede Blade. Det lille Træsnit, der her medtages, var os ikke bekendt paa den Tid, Fortegnelsen blev trykt. Her er det fotograferet efter et Haandaftryk, der, sammen med andre trykte Blade, senere er købt her i Byen. Det er signeret af Xylografen DAHL, en af Flinchs Elever, der sidst i Halvtredserne arbejdede en kort Tid i Paris. Formodentlig har Frølich haft det lille Billede, der har været tegnet paa Træstokken, liggende, og givet den unge Træskærer den. Hvis det nogensinde er blevet trykt, er Stedet for Øjeblikket ukendt.

Da Frølich i 1840 rejste udenlands, arbejdede han i nogle Aar i Dresden, hvor han blev stærkt — og ikke heldigt — paavirket af den der herskende Tegnemaner. Han rystede senere denne Indflydelse helt af sig, og i Begyndelsen af Halvtredserne tegner han i Paris sine fortræffelige Blade til Fabricius' Danmarkshistorie. Hvor friskt og levende han førte Pennen paa Træstokken og Radernaalen til Chemitypi kendes bedst i disse og andre Tegninger, han paa den Tid gjorde til flere danske Bøger.

Det er ikke her Stedet at komme nærmere ind paa hele Frølichs Virksomhed, i saa Henseende maa der henvises til Bogvennen fra 98—99, men da der, efter Afslutningen af den store Udstilling af hans Arbejder, der fandt Sted i September 1909, er funden en Række hidtil ukendte Førstekast til et Par af hans tidligste franske Billedbøger, skal enkelte af disse her gengives som ny Vidnesbyrd om hans højt skattede Evner til at skildre Smaabørns Leven og Færden.

I Oktober 1900 var der af Krohn i Kunstindustrimuseet samlet og ordnet en Udstilling af Frølichs Raderinger og Illustrationer. Til denne havde den franske Forlægger HETZEL udlaant sin store Samling Frølichske Originaltegninger. Udstillet var ogsaa de tidligste Udkast til den første franske Billedbog: »La Journée de Mademoiselle Lili«, der først er gengivne i Træsnit i »Ude og Hjemme« 1883, senere i Ætsninger i Krohns Fortegnelse. Sammenlignet med disse Udkast er de daarligere franske Træsnit i Bogen temmelig ynkelige. — De enkelte Blade, der her gengives, er endda lettere og hurtigere tegnede ned end den første Serie. De er i nogle Henseender nok saa bedaaende, den lille Pige er finere karakteriseret i disse smaa Blade end Tilfældet var i de tidligere. Noget større Tidsrum ligger der næppe mellem de forskellige Serier. Barnet er omtrent paa samme Udviklingstrin, og sandsynligvis er den

første Billedbog et lille Udvalg af et stort Antal Skitser. Den Frødighed, hvormed Frølich greb og varierede Motiver, der fængslede ham, har ganske naturlig i dette Tilfælde, hvor Æmnet var hans egen Datter, affødt Mængder af Tegninger.

Da Frølich i 1900 havde set Krohns Udstilling, skrev han efterfølgende lille Brev, hvori han med vanlig Beskedenhed værdsætter sig selv: » . . . . Jeg troer, jeg saae Deres Ryg; De forlod Kunstindustri-Museet, hvor jeg var. Jeg havde under Krohns Ledelse seet min Udstilling, hvis Ordning rigtignok gør ham Ære; et Fandens Arbejde. — Det var virkelig morsomt at see det som en Andens Arbejde — saa vel havde jeg glemt det. — En Deel af de Tegninger, Hetzel har sendt, er unægtelig det bedste, jeg har gjort. — Skal jeg gaae bort uden at faae gjort hvad der nu foresvæver mig klarere end nogensinde, saa vil jeg trøste mig ved at efterlade det Arbejde, som ej fandtes gjort før mig. — L. RICHTER er en anden Side af Barnenaturen, vel meer ideal. — Mine Smaafolk fængsle ved at være moderne Kulturens Børn, og aligevel reen Natur. — Maaskee skal man, naar Tidsaanden forandres, see paa det som paa en aflagt gammel Mode. Gode Øjne skal see det ægte i dem. Skade, at de bedste ej er bedre gengivet.«

Ja, unægtelig er det Skade saa daarligt Frølich fik mange af sine Ting gengivne. Efter de to første Bøgers slette Træsnit, er det en stor Behagelighed at se Frølichs egen Streg i den tredje Bog: »Bébé à la maison«, den hvortil de her gengivne Udkast hører. Frølich har nemlig denne Gang raderet Billederne paa en lignende Maade som til Chemitypi, hvorefter de er ætsede til Bogtryk af Brdr. COMTE, hvis Ætsemetode Frølich benyttede gennem mange Aar. I den fjerde Bog: »Mademoiselle Lili à la campagne« er Billederne atter udførte i Træsnit, men nu har Frølich formaaet Hetzel, der atter er Forlæggeren, til at lade disse udføre hos BÜRCHNER i Dresden. De er meget bedre end de franske Træsnit, men den overdrevent glatte Stregbehandling, der var Dresdenerkolens Egenhed, har poleret altfor meget paa Frølichs Streg. Senere opgav Frølich selv at radere sine Billeder; han overlod dette Arbejde til en professionel Tegner, hvilket blev til stor Skade for Hovedparten af hans franske Billedbøger.

Det er nok et stort Spørgsmaal, om Frølichs Børnebilleder er det bedste, han har gjort. Paa flere andre Omraader har hans rige Evner udfoldet sig i Æmner, f. Ex. i dem der er hentede fra græske Digtninger, der i fantasifuld Komposition og Skjønhedsvirkning er lodigere Kunst. Højest naar han dog i saadanne Tegninger, der har Motiver fra den nordiske Mythe- og Sagnverden. — Men de tidligste Børnebilleder ejer en Sødme, er udsprungne af en saa sjælden ren Følelse, en saa fin og skær Opfattelse og er samtidig saa lynsnare i lagttagelsen, at det forstaas, at disse Arbejder er hans mest populære. Fra sin pure Ungdom syslede han med Børnemotiver, og paa Udstillingen i 1909 var der god Lejlighed til at følge denne Side af hans Virksomhed. Der